

Tanulószerződés és szakképzési munkaszerződés a befejező évfolyamon

Nagyon fontos kiemelni, hogy a kétfajta végzős, szakmát, illetve kifutó rendszerben szakképesítést tanuló esetében a két szerződésfajta más-más jogviszonyon alapul.

Tanulószerződés esetében nincs munkaviszony (meghatározó a tanulói jogviszony, az OKJ-szakképesítést tanuló a szakmai gyakorlatát tölti a cégnél), nincs munkabér (ebből kifolyólag távolléti díj sem), nincs munkavégzési kötelezettség és ez alóli mentesülés, nincs szabadság. A képzés körülményeire vonatkozóan a régi Szt. 2019. december 31-én hatályos szabályait kell alkalmazni (így egyebek mellett a tanulói pénzbeli juttatásra, a pihenőnapokra, a tanulószerződés megszűnésére). **Tanulószerződés alapján csak a gyakorlati képzés napjaira hívható be a tanuló**, semmi egyébre (pl. nyári szünet napjaira, gyakorlati képzéssel nem érintett napokra, vizsganapokra) nem. Ez fontos körülmény, amikor a duális képzőhely dokumentálni szeretné a befejező évfolyam speciális napjait (ballagás, vizsgafelkészülés, vizsga).

Az elszámolást illetően viszont azonos a módszertan a **szakképzési munkaszerződéssel**. Az iskolai oktatási napokon és a munkabérre (tanulószerződés esetében tanulói pénzbeli juttatásra) nem jogosító munkanapokon kívül minden munkanap elszámolható. Így amikor tanulóknak nincs megjelenési kötelezettsége a képzőhelyen, de nem iskolai oktatáson van, az adókedvezmény elszámolható. Ez a tanulószerződés esetében akár hosszabb időszakot is jelenthet (pl. az összefüggő szakmai gyakorlaton kívül a teljes nyári szünetet, vagy a vizsgát megelőző időszakot).

Fontos azt is szem előtt tartani, hogy a mindkét szerződés esetében a lezárás két módon történhet: egyrészt a törvény erejénél fogva (megszűnés automatikusan, minden beavatkozás nélkül), másrészt a felek akaratából (megszüntetés). A két időpont eltérhet egymástól.

I. A vizsgát megelőző időszak és vizsga napjai

Szakképzési munkaszerződés

Közvetlenül a szakmai vizsgát megelőzően biztosítani kell a vizsgára való felkészülést:

Szkt. 84. §

(6) (...) A tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt a szakmai vizsga előtt a szakmai vizsgára való felkészülés céljából egy alkalommal legalább tizenöt munkanap egybefüggő felkészülési idő illeti meg, amelyet a szakképző intézményben vagy a duális képzőhelynek a szakképző intézménnyel kötött megállapodása alapján vállalati képzőközpontban, vagy olyan képzőközpontban kell eltölteni, amiben a szakképzési centrum tulajdoni részesedéssel rendelkezik.

A vizsga napján vagy napjain is mentesül a munkavégzés alól a szakmát tanuló az **Szkr. 252/B. § c) pontja** alapján. Az IKK honlapján megjelent tájékoztatás alapján a szakmai vizsga napja elszámolható, adókedvezmény érvényesíthető rá. A Szochó tv. értelmében ugyanis csak a szakképző intézményben teljesített oktatási napok kivételek ez alól, a szakmai vizsga napja pedig nem számít oktatási napnak.

Miután az egybefüggő 15 munkanap mentesülési idő a szakmai vizsgára való felkészülést szolgálja, melynek az írásbeli és a szóbeli alkalom is része, a korábbi időpont, azaz a vizsgafolyamatot megkezdő írásbeli vizsga előtt kell kiadni a jogszabályban előírt időtartamot.

A ballagás szakmai véleményünk szerint az **Szkr. 252/B. § b) pontja** alapján szintén mentesülés a munkavégzés alól, mert ez egy a szakképző intézmény által szervezett olyan rendezvény, amelyen

minden tanuló, illetve képzésben részt vevő személy részvétele kötelező. Mint ilyen, munkabérré és adókedvezményre jogosító (elszámolható) munkanap.

Tanulószerződés

Közvetlenül a szakmai vizsgát megelőzően a vizsgára való felkészülés a következőképpen alakul:

Régi Szkt. 66. §

(2) A gyakorlati képzésben részt vevő tanuló a tanulmányokat befejező komplex szakmai vizsga előtt a vizsgára való felkészülés céljából, a gyakorlati képzést szervező vagy folytató szervezettel történt megállapodás alapján gyakorlati képzésen vehet részt. A gyakorlati képzésben részt vevő tanulót ebben az esetben is, egy alkalommal legalább tíz nap egyéni felkészülési idő illeti meg. Az egyéni felkészülési időt közvetlenül a komplex szakmai vizsga előtt, az e bekezdés szerinti gyakorlati képzés idejének terhére, összefüggően kell kiadni.

(A 10 nap egyéni felkészülési időt tehát abban az esetben szükséges külön biztosítani, ha a teljesített gyakorlaton felül a tanuló a komplex szakmai vizsga előtt a vizsgára való felkészülés céljából, a gyakorlati képzést szervező vagy folytató szervezettel történt **megállapodás alapján** gyakorlati képzésen vesz részt. Egyébként a gyakorlati képzési óraszám leteltét követően már amúgy sem kellene megjelennie a képzőhelyen. Ettől függetlenül a tanulót teljes hónapra illeti meg a tanulói pénzbeli juttatás.)

Tanulószerződés alapján csak a gyakorlati képzés napjaira hívható be a tanuló, így a vizsganapokra eleve nem. Ugyanakkor, mivel a tanuló nem munkavállaló, a fenti mentesülési esetek itt nem értelmezhetőek. Ugyanezért az „igazolt, fizetett távollét” TB-kategória sem alkalmazható. Tanulószerződés alapján a tanulói pénzbeli juttatás teljes hónapra jár, függetlenül attól, hogy a tanuló hány napot van a képzőhelyen.

Miután a Szocხო tv. fogalmait az elszámolásra vonatkozóan itt is alkalmazni kell, azt kell figyelembe venni, hogy a befejező évfolyam végén mikor beszélünk oktatási napról: mivel sem a vizsga esetében (lásd IKK szakmai vélemény), sem a ballagás esetében (a szakképzési munkaszerződésnél megfogalmazott mentesülés analógiájára) nincs így, ezért az adókedvezmény érvényesíthető.

II. Jogviszonyok és a szerződések

Szakképzési munkaszerződés

A szakképzési munkaszerződés *a törvény erejénél fogva* megszűnik az Szkt. rendelkezései szerint:

„87. §

(1) A szakképzési munkaszerződés megszűnik

a) a tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony megszűnésétől számított harmincadik napon, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy tanulmányait más szakképző intézményben nem folytatja,

b) a szakmai vizsga sikeres letétele hónapjának utolsó napján”

Sikertelen vizsga

Ha nem beszélhetünk sikeres szakmai vizsgáról (megbukik a vizsgán a tanuló), a szakképzési munkaszerződés megszűnése a jogviszonyhoz kapcsolódhat. Ezzel kapcsolatban az Szkt. kimondja a következőket:

„56. §

Megszűnik a tanulói jogviszony

- a) ha a tanulót másik szakképző intézmény vagy köznevelési intézmény átvette, az átvétel napján,
- b) az utolsó évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvány kiállítása napján, kivéve, ha a tanuló az utolsó évfolyamot követő első szakmai vizsgaidőszakban szakmai vizsgát tesz, akkor a szakmai vizsgaidőszak utolsó napján,**
- c) ha a tanuló tanulmányainak folytatására egészségileg alkalmatlanná vált és
ca) a tanuló a tanulmányait nem kívánja a szakképző intézményben tovább folytatni, a bejelentés tudomásulvételének napján”

A tanulói jogviszony tehát, függetlenül a vizsga eredményétől, azaz sikertelen vizsgánál is **a szakmai vizsgaidőszak utolsó napján** megszűnik, és az **ettől számított 30. napon** a szakképzési munkaszerződés is. Nem feltétlenül szükséges tehát külön megszüntetni, de *a felek akaratából, közös megegyezéssel* ettől eltérő (korábbi) időpontban, például a sikertelen vizsga napjával is lehetséges.

Tanulószerződés

A tanulószerződésnél főszabály, hogy a 2020. május 31. előtt létesített tanulói jogviszony és a tanulói jogviszonyból fakadó, vagy arra tekintettel jogszabály alapján a tanulót megillető, illetve terhelő jogok és köteleességek teljesítésére vonatkozóan egyes jogszabályok (többek között a régi Szt. és az Nkt.) 2019. december 31-én hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni.

A régi Szt. alapján

„49. §

(1) A tanulószerződés megszűnik

- a) ha a tanuló a befejező szakképző évfolyamot sikeresen teljesíti, az első, második szakképesítés esetén a második **komplex szakmai vizsga utolsó napján,**
- b) a szakképző iskolából való kizárással, vagy **a tanulói jogviszonynak a nemzeti köznevelésről szóló törvényben szabályozott esetekben történő megszűnésének napján,** amennyiben a tanuló az iskolai tanulmányait **harminc napon belül** más szakképző iskolában nem folytatja”

Sikertelen vizsga

Ha nem beszélhetünk sikeres szakmai vizsgáról (megbukik a vizsgán a tanuló), a tanulószerződés megszűnése a jogviszonyhoz kapcsolódhat.

Az Nkt. a következőképpen rendelkezik a tanulói jogviszonyról:

„53. §

2) Megszűnik a tanulói jogviszony

e) szakiskolában, ha

- ea) a tanuló jelentkezik szakmai vizsgára, az utolsó évfolyam elvégzését követő első szakmai vizsgaidőszak utolsó napján,
- eb) a tanuló nem jelentkezik szakmai vizsgára vagy képesítő vizsgára, az utolsó évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvány kiállítása napján,
- ec) a tanuló tanulmányainak folytatására egészségileg alkalmatlanná vált és az iskolában nem folyik másik megfelelő szakképzés, a tanuló nem kíván továbbtanulni, vagy a továbbtanuláshoz szükséges feltételek hiányában nem tanulhat tovább, az alkalmatlanságot megállapító dokumentumnak az iskola tudomására jutásától számított nyolcadik napon,
- h) a tankötelezettség megszűnése után - ha a szülő a tanuló egyetértésével, nagykorú tanuló esetén a tanuló írásban bejelenti, hogy nem folytatja tanulmányait az iskolában -, a bejelentés tudomásulvételének napján,
- (4) Megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya - a tanköteles tanuló kivételével - ha az iskola kötelező foglalkozásairól a jogszabályban meghatározott időnél igazolatlanul többet mulasztott.”

Az eredménytelen vizsgánál tehát a vizsgára való jelentkezésnek van jelentősége, ennek megvalósulása határozza meg a tanulói jogviszony, és ezzel összefüggésben a tanuló szerződés megszűnésének időpontját.

Amennyiben hiányzás vagy saját döntés okán szűnik meg a jogviszony, ez esetben is él a 30 napos türelmi idő (annak érdekében, hogy a tanuló a tanulmányait esetleg folytathassa), azonban ennek letelte után, ha a döntés véglegessé válik, a tanuló szerződés is megszűnik visszamenőlegesen, a tanulói jogviszony megszűnésének napján.